

El barri, 2

Durant cinc mesos dels vuit o nou del curs escolar, quan jo eixia del col·legi a les 7.30, després de l'hora i mitja vespertina d'estudi col·lectiu i silencis a l'aula, ja era nit fosca o gairebé de nit, i alguns dies, si no volia refer el camí matinal, feia una mica de volta pel carrer de Balmes per a anar a parar a l'altre extrem, l'avinguda de l'Oest, quasi davant del mercat central, d'on arribava la pudor persistent de la peixateria, i molt a prop de l'enorme rosa vidrada de l'església de Sant Joan, encara socarrimada i fumada per dins des de l'any trenta-sis, que és l'església on em van batejar. El carrer de Balmes, jo el veia tot gris; feia una mica de corba, i a mig camí hi havia una comissaria de barri de la policia nacional amb una porteta habitualment oberta que donava a un despatx de llum pàl·lida, amb una taula i dos cadires, i un parell de guàrdies dels que tothom en deia *els grisos* pel color de l'uniforme, tan grisos com tot el carrer, responsables de guardar una aparença d'ordre públic en aquests carrers del Torn de l'Hospital, de Viana i de Guillem Sorolla, que en aquelles hores crepusculars o fosques ja eren plens de moviment humà, de grupets d'homes als cantons amb les mans a les butxaques, de possibles robatoris i baralles, de macarrons alerta i vigilant, i dels renecs i xiscles i rialles de les dones que en deien *de la vida*. Quan refeia el camí habitual dels matins, el carrer del Torn de l'Hospital estava tot ocupat per aquella animació peculiar pròpia dels districtes que hom en diu *de llum roja, barris xinos* –per què justament xinesos?, em preguntava imaginant els locals sinistres dels fumadors d'opi o els traficants d'ulls oblics i malignes que havia vist en alguna pel·lícula o als tebeos de la col·lecció FBI, o suposant unes altres incertes perversions orientals– o contundentment *barris de putes*, però en la versió més popular i modesta, no amb grans insígnies o cartells de llums de neó, ni amb cartells rutilants, colors llampants i músiques alegres, sinó amb un aire general de pobresa i d'escassa alegria, on la vida de barri menestral continuava present també en les hores de més soroll i activitat, jugaven xiquets al carrer enmig de les dones de roba arrapada i maquillatge excessiu, hi havia roba estesa als balcons, a les botigues d'alimentació les mares feien l'última compra del dia, i els homes d'ulls

Joan Francesc Mira

tèrbols que esperaven a les voreres abans de decidir-se o únicament miraven resignats els cossos provocatius que potser no podrien pagar es barrejaven o creuaven amb uns altres homes que tornaven a casa a esperar el sopar, a un

piset modestíssim potser en la mateixa escala per on també pujaven i baixaven els clients d'un altre pis igual de modest on llogaven habitacions per serveis o per tarifes de quart d'hora o mitja hora.

Alguns bars del carrer eren oberts, i la llum que n'eixia era l'únic complement dels escassos fanals i bombetes de l'enllumenat públic, una llum també pobra, acompanyada per la remor alta de les veus, per alguna rialla o alguna frase impúdica i per la música de tocadiscos o de ràdio que els bars solien tindre a tot volum, cançonetes de moda, boleros, cuplets o flamenc estrident o planyívol. Uns altres bars eren tancats i, per a mi, més misteriosos fins que un company de curs que aquella vesprada venia pel mateix camí que jo va obrir la porta de vidres de colors: dins tot estava ple de fum, els homes recolzats a la barra amb les copes a la mà, la dona més alta que servia les begudes tota pintada i tenyida de ros, i les altres dalt dels tamborets, que ensenyaven les cuixes. I també era així, amb menys espai per a la imaginació que per a la memòria encara viva, més de seixanta anys després, recordant aquelles dones grasses i primes, joves i velles, dones altes, baixes, totes amb talons alts, rosses i morenes, pintades de boca i de cara, que em miraven passar cada dia dretes a les portes dels bars de vidres de colors, o a la porta de les escaletes si era dia de poca clientela, que si era dia de molta hi havia la cua d'homes ran de la paret esperant el seu torn, i l'home que eixia cordant-se la jaqueta, i aquell dia que la madama des del balcó li cridà "si no ho saps fer sense embrutar-me els llençols, no vingues més, cabró!", i l'home ja trencava a la cantonada sense girar el cap. Alguna cosa aprenia, potser, d'aquell barri, de les dones de la vida, dels bars oberts o tancats, de les portes de les escaletes, de les cases de gomes higèniques o de les clíniques amb un escrit gran al balcó, on deia "Doctor Tal, Sífilis, Gonorrèa, Venèries", i d'aquell trànsit gairebé quotidià pel carrer del Torn de l'Hospital, però no sé exactament quina cosa va ser.

Quan refeia el camí habitual dels matins, el carrer del Torn de l'Hospital estava tot ocupat per aquella animació peculiar pròpia dels districtes que hom en diu de llum roja, barris xinos –per què justament xinesos?, em preguntava imaginant els locals sinistres dels fumadors d'opi o els traficants d'ulls oblics i malignes que havia vist en alguna pel·lícula o als tebeos de la col·lecció FBI.